

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Çevrim İçi Ölçme ve Değerlendirme: Karşılaştırmalı Analiz*

Online Measurement and Evaluation in Teaching Turkish as a Foreign Language: Comparative Analysis

Halil KARAGÜLLE**, İbrahim AKIŞ***

* Bu makale, Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Akış danışmanlığında yürütülmekte olan "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Başarının Ölçülmesi: Çevrim İçi Ölçme ve Değerlendirme Araçlarının Kullanımı" (İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü) başlıklı doktora tezinden hareketle üretilmiştir.

** Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bölümü, İstanbul, Türkiye, halilkaragulle@istanbul.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9280-481X.

*** Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye, ibrahim.akis@iuc.edu.tr, orcid: 0000-0001-8183-8574.

Gönderilme Tarihi / Received Date:

21 Şubat 2024

Kabul Tarihi / Accepted Date:

10 Mart 2024

Atıf/Citation: Karagülle H., Akış İbrahim (2024). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Çevrim İçi Ölçme ve Değerlendirme: Karşılaştırmalı Analiz
doi.org/10.30767/diledeara.1441073

Copyright © 2024
Dil ve Edebiyat Araştırmaları
tded.org.tr | 2024

Öz

Çevrim içi araçların kullanımı bütün eğitim ve öğretim alanlarında olduğu gibi yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de yaygınlaşmaktadır. Günümüzde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde uzaktan canlı dersler yapmak, becerilerin kazandırılması ve geliştirilmesine yönelik yazılı, görsel ve işitsel ders içeriği hazırlamak, öğrencilerin dil yeterliklerini ölçmek ve gelişimlerini takip etmek gibi amaçlar için özel olarak hazırlanmış ya da bu amaçların gerçekleştirilmesinde uygun görülen birçok çevrim içi aracın kullanımı mümkündür. Bu araçların öğretimde etkililiği ise doğru bir şekilde öğrenilmesine bağlıdır. Bunun için yabancı dil olarak Türkçe öğretimde görev alan öğretim görevlileri ve öğretmenlerin çevrim içi araçların kullanım alanları ve yöntemleri, olumlu ve olumsuz yönleri ve sınırlılıkları hakkında bilgi sahibi olması gerekmektedir. Çalışmada, bu gereklilikten yola çıkılarak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin ölçme ve değerlendirme aşamalarında kullanılabilecek çevrim içi araçlar hakkında öğreticilere detaylı bilgi vermek ve bu alana yönelik yeni çevrim içi araçlar geliştirmek isteyenlere yol göstermek amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi ile uzman görüşleri ile belirlenen Easy Test Maker, Quiz Maker, Quizizz, Socrative, Testmoz ve WatuPRO isimli çevrim içi araçların özellikleri, detaylı ve karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Bu araçların sahip oldukları ölçek ve ölçüt türleri, soru tipleri, sınav güvenliğine yönelik önlemler, değerlendirme şekilleri, sınav sonuçlarını paylaşım seçenekleri ve diğer teknik özelliklerine ait bulgular tablolar halinde sunulmuş ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme bağlamı dikkate alınarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, incelenen noktalar üzerinde çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarının sahip olduğu özellikler arasında farklılıklar olsa da bütün araçların yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımının mümkün olduğu tespit edilmiştir. Bu araçların özellikle sınavların değerlendirme aşamasında önemli bir zaman tasarrufu sağladığı ve kâğıt israfının önüne geçtiği belirlenmiştir. Ancak çevrim içi araçların aldıkları önlemlerin yeterli düzeyde bir sınav güvenliği sağlamadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle ekstra güvenlik önlemi alınmadığı durumlarda bu araçların sadece öğrencilerin başarı notunu etkilemeyecek alıştırmalarda veya örnek sınav uygulamalarında kullanılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Çevrim içi öğretim araçları, Ölçme ve değerlendirme, Çevrim içi değerlendirme, Öğretim teknolojileri

Abstract

The use of online tools is becoming widespread in teaching Turkish as a foreign language, as in all fields of education and training. Nowadays, there are many online tools that are specially prepared or deemed appropriate to achieve these purposes, such as conducting live distance lessons in teaching Turkish as a foreign language, preparing written, visual and audio course content for the acquisition and development of skills, measuring students' language proficiency and tracking their development. usage is possible. The effectiveness of these tools in teaching depends on them being learned correctly. For this purpose, lecturers and teachers working in teaching Turkish as a foreign language need to have information about the usage areas and methods of online tools, their positive and negative aspects and limitations. Based on this requirement, the study aims to provide detailed information to instructors about online tools that can be used in the measurement and evaluation stages of teaching Turkish as a foreign language and to guide those who want to develop new online tools for this field. In the study, the features of online tools named Easy Test Maker, Quiz Maker, Quizizz, Socrative, Testmoz and WatuPRO, which were determined by the document analysis method, one of

the qualitative research methods, and expert opinions, were examined in detail and comparatively. Findings regarding the scale and criterion types, question types, exam security measures, evaluation methods, exam results sharing options and other technical features of these tools are presented in tables and analyzed by taking into account the context of measurement and evaluation in teaching Turkish as a foreign language. As a result of the research, it has been determined that although there are differences in the features of online measurement and evaluation tools on the points examined, it is possible to use all tools in teaching Turkish as a foreign language. It has been determined that these tools save significant time, especially during the evaluation phase of exams, and prevent paper waste. However, it has been determined that the measures taken by online tools do not provide a sufficient level of exam security. For this reason, in cases where extra security measures are not taken, it is recommended that these tools be used only in exercises or sample exam applications that will not affect the students' success grades.

Key Words: Teaching Turkish as a foreign language, Online teaching tools, Online assessment, Instructional technologies

Extended Summary:

In teaching Turkish as a foreign language, many online tools are used that are specially prepared or deemed appropriate to achieve these purposes, such as conducting live distance lessons, preparing written, visual and audio course content for the acquisition and development of skills, measuring students' language proficiency and tracking their development. Artificial intelligence technologies, which have recently come into use and are developing rapidly, indicate that online systems will be used more and more widely in education and training in the coming years than today. For this purpose, knowing the positive and negative aspects of online tools and the differences between them, and having information about their usage areas and methods are an important need for lecturers and teachers who teach Turkish as a foreign language, as in all fields of education and training. It is a necessary achievement.

The aim of the study is to reveal the positive and negative features of the determined online measurement and evaluation tools for the use of teaching Turkish as a foreign language and to ensure that those working in the field have detailed information about these tools. In addition, the study aims to guide those who want to develop new online tools. In this context, first of all, a literature review on the subject was conducted. The literature review, which was mostly carried out through journals and books in national and international indexes, focused on measurement and evaluation in foreign language teaching, measurement and evaluation in teaching Turkish as a foreign language, online teaching and online measurement and evaluation tools.

Document analysis method, one of the qualitative research methods, was used in the study. After consulting the opinions of experts teaching Turkish as a foreign language, the features of online tools named Easy Test Maker, Quiz Maker, Quizizz, Socrative, Testmoz and WatuPRO were examined in detail and comparatively using the document analysis method. Findings regarding the scale and criterion types, question types, exam security measures, evaluation methods, exam results sharing options and other technical features of these tools are presented in tables and analyzed by taking into account the context of measurement and evaluation in teaching Turkish as a foreign language. The findings obtained from the analysis of online measurement and evaluation tools are presented in tables and necessary explanations are made. In the results and discussion section of the study, the conclusions drawn from the findings were explained and interpreted. Question types of online measurement and evaluation tools, sharing of exam questions. It has been observed that while the tools have similar features in many points, they are superior to each other in some points. These points are as follows: It has been observed that exam evaluations can be made faster with tools called East Test Maker, Quiz Maker and WatuPRO, which can create an equally spaced scale and have the feature of automatically defining absolute criteria for the exam thanks to this scale. With these tools, it is possible to determine absolute criteria in exams.

Online tools were found sufficient in terms of question types and exam sharing options.

When online tools are compared in terms of their features for evaluating exams, it has been determined that Testmoz and WatuPRO have much more features than other tools. It can be said that tools other than Quiz Maker are sufficient, although they have few features for exam evaluation. Quiz Maker, on the other hand, was found to be inadequate in terms of exam evaluation because it was inadequate in terms of exam evaluation features and made complex reporting.

- It is not possible to include the reading text and questions on a single page in Easy Test Maker and Socratic. In Quizizz, this feature is not at the desired level.
- It has been determined that the number of times a recording has been listened to cannot be determined in any of the online measurement and evaluation tools. This shows that the validity of listening exams will significantly decrease.
- Except for WatuPRO, other applications have a simple interface. It is necessary to receive some training to learn how to use WatuPRO's interface.
- It is possible to say that someone with average computer and web usage knowledge can use the interfaces of other tools other than WatuPRO after an hour of examination. To use WatuPRO, a longer training is required.
- Although Testmoz and WatuPRO seem to be superior to others in terms of ensuring exam security, it has been seen that it is not possible to provide even moderate exam security in any tool without taking extra precautions. For this reason, it has been deemed appropriate to use these tools only for applications such as exercises or sample exams that will not affect the success grade, without taking any extra security measures.

Giriş

En genel tanımıyla olay, varlık veya eylemleri belirli bir nitelik veya nicelikte değerlendirme ve karar verme süreci olan ölçme ve değerlendirme (Şahin 2020: 5), bir konunun uzaklığına göre varış zamanını belirlemeden biri işi bitirme süresinin hesaplanmasına kadar hayatın birçok alanında yaygın olarak kullanılan bir uygulamadır. Daha kapsamlı tanımıyla ölçme, varlık ve olaylardaki nitelik ve nicelik özelliklerini gözlemleyerek sonucun sayı ya da başka semboller üzerinden gösterilmesidir (Turgut 1977: 11). Değerlendirme ise ölçümü yapılan varlık ve olaylardan elde edilen verilerin önceden belirlenmiş ölçüt ya da ölçütlerle karşılaştırması yapılarak ölçülen özelliklerle ilgili karar verme sürecidir (Turgut 1977: 225).

Hayatın her alanında tesadüf edilen ölçme ve değerlendirmeye, eğitim ve öğretim faaliyetleri içinde de sıklıkla rastlanmaktadır. Öğrenenin gelişim süreçlerini takip etmek ve öğretim sonundaki başarı düzeyini belirlemek için kullanılan ölçme ve değerlendirme, eğitim ve öğretimin vazgeçilmez bir unsurudur. Öğrenciye verilen eğitimin ardından, öğrencinin kazanması hedeflenen davranış, yetkinlik ve bilgi düzeyine ne ölçüde ulaştığını değerlendirmenin ve eğer istenilen düzeyde bir başarı elde edilememişse veya kazanımlarda belirli aksaklıklar yaşanmışsa bu durumun sebebini araştırmanın ancak ölçüm yaparak mümkün olacağını belirten Özçelik (2016: 59), eğitim ve öğretimde öğrencilerin bir ünite veya derse yönelik gereksinimlerini, öğrenim için hazır bulunuş ve güdülenme derecelerini, öğretim hizmetlerine erişim ve bu hizmetlerden yararlanma imkânlarını ve belirlenen hedeflere ulaştıklarında öğrenme seviyelerini belirlemek için ölçüm yapmaya ihtiyaç olduğunu ifade etmektedir.

Yabancı dil öğretiminde öğrencilerin belirlenen hedeflere ulaşip ulaşmadıkları ölçme ve değerlendirme faaliyetleri sonucunda belirlenmektedir (Demirel 2021: 123). Yabancı dil öğretiminde,

öğrenilecek olan yeni konu ve kavramlar önceki öğrenmeler üzerinden gerçekleşmektedir. Bir konunun yeterli düzeyde öğrenilememesi kendisinden sonra gelen konuların öğrenimi zorlaştırmakta, bazı durumlarda da imkânsız hâle getirmektedir. Dolayısıyla yabancı dil öğretiminde bütün süreçlerin sürekli bir kontrol mekanizması içerisinde ilerlemesi, öğrenilmesi hedeflenen bilgi ve becerilerin öğrenciler tarafından ne derece öğrenildiğinin belirlenmesi gerekmektedir. Bu durum her ne kadar tüm öğretim faaliyetleri için geçerli olsa da yabancı dil öğretimi gibi süreçleri sarmal bir program çerçevesinde düzenlenen öğretimler için daha fazla bir önem kazanmaktadır (İltar-Karataş 2022: 109).

Yabancı dil öğretiminde ölçme ve değerlendirme dendiğinde ilk olarak sınav akla gelmektedir. Ölçme için bu doğru bir çağrışım olsa da değerlendirme, sınavlarla birlikte öğrenci gelişimini izlemeye yönelik öğretmen tarafından yapılan etkinlik ve verilen ödevleri de kapsadığı için daha geniş bir kapsamda ele alınması gereken bir kavramdır. Değerlendirme aşamasında öğrenme çıktıları için bilgi toplanmakta, bu bilgiler yorumlanıp kullanılarak öğrencinin dil yeteneği veya performansıyla ilgili karar verilmektedir (Rao 2018: 338).

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme

Ölçme ve değerlendirme, bütün eğitim ve öğretim faaliyetlerinde olduğu gibi yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de önemli bir yer teşkil etmektedir. Türkçe öğrenen yabancılarla birlikte yurt dışında ikamet eden Türk çocukları veya Türk soyluların Türkçe öğretim sürecini planlı bir şekilde yürüterek istenilen nitelikte, etkili ve doğru bir şekilde Türkçe öğrenip iletişim kurabilmeleri ve belirlenen uluslararası seviyelere ulaşabilmeleri için ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir (Coşkun 2019: 297). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğretim sürecinin başında, içinde ve sonunda olmak üzere üç temel sınav bulunmaktadır. Bunlar, öğrencinin dil düzeyini belirleyip seviyesine uygun kura yönlendirmek için uygulanan seviye/düzyer belirleme sınavı, tamamlamış olduğu seviyedeki başarısını ölçerek bir üst kura geçip geçmeyeceğine yönelik karar vermek için uygulanan kur sınavı ve Türkçe dil yeterliliğinin belirlendiği yeterlik sınavıdır. Seviye belirleme sınavları A1'den C1'e kadar her seviye için eşit miktarda soru içermektedir. Bu sınavlarda öğrencinin okuma ve dinleme becerisi ölçüldükten sonra konuşma ve yazma becerisinin ölçümü yapılmaktadır. Kur sınavları ise kurda öğrenilmiş olan dil yeterliklerini kapsayıcı içerikte sorulardan oluşmaktadır. Yeterlik sınavı ise belirli bir seviyenin üstünde olan bir sınavdır. Bu sınavda B1, B2 ve C1 seviyelerindeki sorular eşit bir şekilde bulunmaktadır (Boylu 2020: 545).

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metninin son bölümü değerlendirmeye ayrılmıştır. Metinde sınavla birlikte kontrol listeleri, gözlem gibi sınavdan farklı ölçme araçlarının kullanılması gerektiğine vurgu yapılmaktadır. Değerlendirme ise ölçme araçlarından elde edilen sonuçlarla sınırlı tutulmayıp ölçmeye göre daha geniş kapsamda ele alınmaktadır. Metne göre dil öğretiminde ölçme ve değerlendirmede şu üç temel sorunun cevabını aramak gerekmektedir:

1. Ne ölçülecek?
2. Nasıl yorumlanacak?
3. Yeterlik seviyeleri nasıl tanımlanacak? (TELC 2013).

Ölçme ve değerlendirme sürecinin başında yer alan neyin ölçülmesi gerektiği, dil öğrenenlerin hangi seviyelerde hangi yeterliklere sahip olması ve bu yeterliklerin ölçümünde hangi soru

tiplerinin kullanılması gerektiğinin belirlenmesini ifade etmektedir. Yorumlama aşamasında ise gerçekleştirilen ölçümlerin ardından dil öğrenenlerin istenilen seviyede dil yeterliliği kazanıp kazanmadığı tespit edilmektedir. Son aşamada ise dil öğrenen için bir dil seviyesi tanımlanması gerekmektedir. Bu da metinde temel dil kullanımı (A1, A2) bağımsız dil kullanımı (B1, B2) ve yetkin dil kullanımı (C1, C2) olarak tanımlanmıştır. Bu tanımlamalar yorumlama işini kolaylaştırmakla birlikte dil öğretimine de bir standart getirmiştir (Boylu 2021: 50).

Eğitimin girdi, süreç ve ürün olmak üzere her aşamasında tartışmasız bir öneme sahip olan ölçme ve değerlendirmenin doğru bir şekilde yapılabilmesi için olabildiğince hatasız ve nesnel olması gerekmektedir. Bunun da yolu ölçme araç ve yöntemlerini iyi bir şekilde bilmekten ve avantaj ve dezavantajlarının farkında olmaktan geçmektedir. Her ölçüm aracı bütün becerilerin ölçülmesi için uygun değildir, dolayısıyla her bir beceri için hangi ölçüm araçlarının kullanılacağını iyi bilmek gerekmektedir (Güler 2022: 62). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ölçme yöntemlerinin kullanılabilmesi için belirli ölçütlere göre hareket edilmesi gerekmektedir. Bu ölçütlerin de Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metninde yer alan amaç ve kazanımlar olduğu söylenebilir. Ölçme yöntemlerinden yararlanarak öğrencilerin bu metinde belirtilen amaç ve kazanımlara ne ölçüde ulaştığı belirlenmektedir. Ardından da süreç, sonuç ya da her ikisi dikkate alınarak bir değerlendirmede bulunmaktadır (Özbay ve diğ. 2013: 26-27).

Eğitim ve öğretimde geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemleri yazılı sınavlar, sözlü sınavlar ve objektif sınavlar olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır. Yazılı sınavlarda, kısa cevaplı ve uzun cevaplı yazılı sorular ve kompozisyon soruları olarak üzere üç soru tipi bulunmaktadır. Objektif sınavlar ise çoktan seçmeli testler, doğru-yanlış testleri, eşleştirme soruları ve boşluk doldurma soruları olmak üzere dört soru tipine sahiptir (Başol, 2019: 38). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde becerilere göre ortaklık veya farklılık göstermekle birlikte geleneksel ölçme ve değerlendirmeden yer alan soru tiplerinin hepsinin uygulandığı görülmektedir. Bunlar çoktan seçmeli testler, sıralama testleri, doğru-yanlış testleri, var-yok testleri, boşluk doldurma soruları, eşleştirme soruları kısa cevaplı yazılı sorular ve uzun cevaplı sorulardır. (Boylu 2021: 63; Özbay ve diğ. 2013: 27; Örgü Yaşar 2018: 618; Kurnaz 2019: 245-252; Köse 2008: 42).

Tablo 1: Sınav Soru Tipleri (Köse 2008: 42)

Alan	Beceri
Okuma- Anlama	Eşleştirme - Doğru yanlış - Çoktan seçme - Sıraya koyma - Boşluk doldurma
Dinleme- Anlama	Eşleştirme - Doğru yanlış - Çoktan seçme - Boşluk doldurma
Yazma	Metinden, resimden, tümceden, resim zincirinden hareketle metin, mektup ya da diyalog oluşturma.
Karşılıklı Konuşma	Sınava katılan iki adaya farklı ama birbiriyle bağlantılı iki önerge verilerek karşılıklı konuşmalarını sağlama.
Sözlü Anlatım	Verilen bir metin, resim, resim zinciri, tümce ile ilgili düşünceleri anlatma.

Çevrim İçi Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Son çeyrek asırdır günlük hayatın içinde yer almaya başlayan ve geçen yıllar içinde etkinlik alanı genişleyip önem oranı artan çevrim içi (online) kavramı, günümüzde haberleşmeden güvenliğe, iktisattan sağlığa, ulaşımdan eğlenceye hayatın her alanında yer almaktadır. Yakın tarihe kadar çevrim içi işlemler günlük yaşam içinde gerçekleştirilen resmi ve özel işler için kolaylaştırıcı bir seçenek olarak yer almaktayken, günümüzde birçok alanda artık bir zorunluk olarak görülmektedir. Zira çevrim içi araçlar aracılığıyla yapılan işlemlerin geleneksel yöntemlerle yapılması oldukça zor, zaman alıcı, hatta imkânsız bir duruma gelmiştir. Birkaç yıl önce kullanıma açılan ve hızlı bir gelişim gösteren yapay zekâ teknolojileriyle birlikte ise önümüzdeki yıllarda çevrim içi ağların etkinlik alanını daha da genişleteceğini, dolayısıyla insanların bu ağlara bağımlılıklarının güçlenerek devam edeceğini öngörmek zor değildir.

Her alanda olduğu gibi eğitim ve öğretim alanında da çevrim içi araçlarının gelişimini ve etkisini görmek mümkündür. Uzaktan eğitim programları, öğrenci takip yazılımları, sanal kampüsler, elektronik kitaplar, etkileşimli ders içerikleri gibi birçok çevrim içi araç ve program hızla yaygınlaşmaktadır. Yakın zamanda yaşanan küresel Covid salgını sürecinde ise ilkokuldan üniversiteye kadar başta canlı dersler olmak üzere eğitim ve öğretimin her basamağında çevrim içi araçların kullanılması bu araçların kullanımına yönelik olumlu sonuçlar doğurmuştur. Koşar-Bakır (2022: 2233) yapmış oldukları araştırmaya katılan ortaokul öğretmenlerinin salgın süreciyle birlikte eğitim ve teknolojiyi ilişkilendirerek daha önce kullanmadıkları dijital program ve uygulamaları kullanmaya başladıklarını, bu durumun da teknoloji kullanım becerilerini geliştirdiği ifade etmişlerdir. Han-Demirbilek vd. (2021: 2193) ise salgın sürecindeki zorunlu olarak başvuru uzaktan eğitim sisteminin teknoloji kullanımının yaygınlaşmasına, öğretmenlerin teknolojik araçlara yönelik bilgilerinin ve kullanım becerilerinin artmasına, eğitim ve teknoloji uyumunun sağlanmasına, eğitime yönelik dijital içeriklerin artmasına ve yaygınlaşmasına yönelik olumlu etkisi olduğunu belirtmektedir.

Salgın döneminde yaşanan dijital tecrübe, normal düzene geçilmesiyle birlikte eğitim ve öğretiminde geleneksel metotlarla birlikte dijital araçların kullanılması gerekliliğine olan inancı artırmıştır. Koşar-Bakır'ın (2022: 2241) araştırmasındaki katılımcı öğretmenler, salgın sonrasında hibrit eğitime devam edileceği, dolayısıyla uzaktan eğitimin yok sayılmasının mümkün olmadığı, teknoloji becerilerinin artık eğitim çevreleri tarafından benimsenmesi ve ailelerin de bu konuda öğrencilere destek olması gerektiğinin altını çizmektedir. Varışlı (2021: 247) salgın henüz sona ermeden çevrim içi eğitimin yansımaları üzerine yapmış olduğu bilimsel çalışmada, eğitimde dijitalleşmenin uzun yıllar boyunca hız kesmeden devam edeceğini ve dijital eğitimin zaman içinde farklı formlara bürünebileceğini belirtmektedir. Salgın sürecini hızlı bir adaptasyonla yaygın dijital öğrenmeye geçiş olarak gören Telli Yamamoto-Altun (2020: 32-33) ise bu öngörüyü bir adam daha öteye taşımakta, dijital eğitimin zamanla alternatif ya da yüz yüze eğitime destek fonksiyonunu geride bırakarak öğrenmenin esas unsuru haline dönüşeceğini ve eğitimin asli zemini olacağını savunmaktadır.

E-değerlendirme olarak da bilinen çevrim içi ölçme ve değerlendirme, ölçme ve değerlendirme faaliyetinin bilişim teknolojilerinin kullanılarak yürütülmesidir. Daha detaylı tanımıyla ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin tasarım, geliştirme, uygulama, raporlama ve veri aktarımı süreçlerinde çeşitli yöntemlerle bilgisayar, bilgisayar bileşenlerinin ve çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarının kullanılmasıdır (JISC 2007: 6). Eğitim ve öğretimde gerçekleştirilen

ölçme ve değerlendirme faaliyetleri de hem geleneksel öğrenmeye destek amaçlı olarak hem de bütünüyle çevrim içi sistem içerisinde dijital uygulamalar üzerinden gerçekleştirilebilmektedir (Sangi-Malik 2007'den aktaran; Gülbahar 2020: 656). Bununla birlikte çevrim içi ölçme ve değerlendirmenin ayrı olarak tanınımının yapılması yerinde olacaktır. Zira dijital ortamlarda gerçekleştirilen her ölçme ve değerlendirmenin aynı zamanda çevrim içi ölçme ve değerlendirme olduğunu düşünmek doğru değildir. Dijital sınavlar bir ağa bağlı olarak çevrim içi olarak yapılabileceği gibi herhangi bir ağa bağlı olmaksızın sadece bilgisayar tabanlı olarak da gerçekleştirilebilmektedir. Dolayısıyla çevrim içi ölçme ve değerlendirmeden bahsedebilmek için sınavların, bir ağa bağlı olan bilgisayar ve benzeri mobil araçlar üzerinden gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Ancak, bu web tabanlı bir ağ olmak zorunda değildir. Ulusal, bölgesel, ticari, örgütsel ağlar üzerinden de çevrim içi ölçme ve değerlendirme faaliyetleri gerçekleştirilebilmektedir (Yılmaz 2020: 126).

Yabancı dil öğretiminde tanılayıcı, biçimlendirici ve belirleyici olmak üzere üç farklı değerlendirme türü bulunmaktadır. Günümüzde bu değerlendirmelerin her biri için özel olarak hazırlanmış ya da hepsinin yapılmasına imkân sağlayan çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarını bulunmaktadır (Aksu Dünya 2022: 181-183). Bu çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan / kullanılabilecek 6 çevrim içi ölçme ve değerlendirme aracını detaylı ve karşılaştırmalı olarak incelenerek bu araçların hem birbirlerine hem de geleneksel ölçme ve değerlendirmeye göre avantaj ve dezavantajlarının ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Çalışmada incelenecek çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçları şunlardır:

Easy Test Maker: <https://www.easymaker.com/> web adresi üzerinde erişim sağlanan uygulamada çevrim içi sınav hizmeti sunulmaktadır. Birçok soru tipini barındıran uygulamanın ücretli ve ücretsiz sürümü bulunmaktadır.

Quiz Maker: <https://www.quiz-maker.com> web adresi üzerinde erişim sağlanan uygulamada kısa sürede çevrim içi testler hazırlanarak paylaşılabilir. 2004 yılında hizmete giren Quiz Maker yıllar içinde birçok ülkede hizmet veren profesyonel bir internet sitesi haline gelmiştir. Üyelik şartı bulunmayan uygulama, ücretli ve ücretsiz sürümleriyle hizmet vermektedir (Dönmez Usta 2020: 200).

Quizizz: <https://quizizz.com/> web adresi üzerinde erişim sağlanan uygulama, sınıf derslerini eğlenceli ve ilgi çekici kılmayı hedefleyen bir dijital içerik platformudur. Öğretmenler, uygulama aracılığıyla biçimlendirici değerlendirmeler yapabilmekte, etkileşimli içerikler oluşturabilmekte ve öğrencilere ödevler verebilmektedir. Öğrenciler, bilgisayar, tablet veya internet özellikli cep telefonları üzerinden sınavlara katılıp anlık sonuçları görebilmektedir. Ayrıca, hazırlanan sınav ve etkinlikleri diğer kullanıcılarla paylaşma imkânı sunan bu uygulama, herkese açık olarak kaydedilmiş sınavların kişiselleştirilmesine olanak tanımaktadır.

Socrative: <https://www.socrative.com/> web adresi üzerinden erişim sağlanan Socrative, eş zamanlı çevrim içi sınavlar için kullanılan bir uygulamadır. Bulut tabanlı olarak çalışan bu program, öğretimi daha etkili hale getirmek için zengin içerikli etkinliklerin tasarlanmasına olanak tanımaktadır. Sınav sırasında öğrencileri takip etme imkânı sunan bu uygulama, öğrencideki anlama ve ilerleme seviyesini değerlendirmeyi kolaylaştırmaktadır. Öğrenciler, oluşturulan odalara giriş yaparak kendileri için özel olarak hazırlanan etkinliklere erişebilmektedir (Özcan 2021: 139).

Testmoz: Testmoz, <https://testmoz.com> internet adresi üzerinden erişim sağlanan bu uygulama-

mada çevrim içi sınavlar için özel olarak hazırlanmıştır. Basit bir arayüze sahip olan uygulama, kullanıcılara ücretli ve ücretsiz sürümüyle hizmet vermektedir (Turgut, 2020: 93). Öğretmenler uygulama üzerinde kolay bir şekilde sınav oluşturarak sınav sonuçlarını değerlendirebilmekte, öğrenciler ise arkadaşlarını değerlendirebilmektedir (Luaran 2012: 76).

WatuPRO: WatuPro, diğer çevrim içi araçlarda olduğu gibi bir web adresine sahip değildir. Wordpress altyapısında bir eklenti olarak çalışan uygulama, bu altyapı üzerinde kurulmuş herhangi bir web sitesinde kullanılabilir. Çevrim içi sınav ve anket çalışmaları için özel olarak hazırlanmış bu eklentinin kullanımı ücretlidir.

Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda hem araştırma yöntemi hem de veri toplama tekniği olarak kullanılan doküman analizini (Sak 2021: 242), Karasar (2005'ten aktaran; Sak 2021: 230) kayıt ve belgeleri belli bir amaç doğrultusunda bulma, okuma ve değerlendirme süreci olarak tanımlamaktadır. Meriam (2023: 148) günümüzde çevrim içi kaynakların da doküman analizi için bir veri kaynağı olduğunu belirtmektedir. Doküman analizi yöntemiyle basılı ve elektronik tüm materyalleri sistemli bir şekilde incelemek mümkündür (Corbin-Strauss 2008'den aktaran; Kırıl 2020).

Bu çalışmada öncelikle kavramsal boyutta yabancı dil ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme ve çevrim içi ölçme ve değerlendirme konuları incelenmiştir. Ardından uzman görüşlerine başvurularak belirlenen çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarını özellikler karşılaştırmalı olarak ele alınarak aralarındaki benzerlik ve farklılıklar açıklanmış, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarının kullanımına yönelik bilgilendirme ve önerilerde bulunulmuştur.

Çalışmada Easy Test Maker, Quiz Maker, Quizizz, Socrative, Testmoz ve WatuPro isimli çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçları aşağıdaki maddeler üzerinden karşılaştırmalı olarak doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir.

Ölçek türleri

Ölçüt türleri

Soru tipleri

Sınav güvenliği

Sınavların değerlendirilmesi

Sınav sonuçlarının paylaşımı

Diğer teknik özellikler

Bulgular

Bu bölümde çalışmanın yöntemi doğrultusunda Easy Test Maker, Quiz Maker, Quizizz, Socrative, Testmoz ve WatuPro isimli çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarının, yöntem bölümünde belirtilen 7 madde üzerinden incelenmesi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Ölçek Türleri: Çalışmada yer alan çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarının değerlendirme kısmında yer alan ölçek türlerinin incelenmesinden elde edilen bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Çevrim İçi Ölçme ve Değerlendirme Araçlarındaki Ölçek Türleri

	Easy Test Maker	Quiz Maker	Quizizz	Socrative	Testmoz	WatuPRO
Sınıflama ölçeği						
Sıralama ölçeği	.	.	.	.	.	.
Eşit aralıklı ölçek	.	.	.	.	.	.
Eşit Oranlı Ölçek						

Tablo 2’de görüldüğü gibi çalışmada yer alan çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarının hiçbirinde sınıflama ölçeği ve eşit oranlı ölçek bulunmadığı tespit edilmiştir. Quizizz, Socrative ve Testmoz isimli araçlar sadece sıralama ölçeğine sahiptir. Easy Test Maker, Quiz Maker ve WatuPRO isimli araçlarda ise sıralama ve eşit aralıklı ölçek bulunmaktadır.

Ölçüt Türleri: Çalışmada yer alan çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarının sınavlara mutlak ve bağıl ölçüt atabilmeleri yönünden incelenmesinden elde edilen bulgular Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: Çevrim İçim Ölçme ve Değerlendirme Araçlarındaki Ölçüt Türleri

	Easy Test Maker	Quiz Maker	Quizizz	Socrative	Testmoz	WatuPRO
Mutlak ölçüt	.	.	.	.	.	.
Bağıl ölçüt						

Tablo 3’te görüldüğü gibi çalışmada yer alan çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarının hiçbirinde bağıl ölçüt bulunmamaktadır. Easy Test Makes, Quiz Maker ve WatuPRO’nun sisteminde sınav değerlendirmesine yönelik mutlak ölçüt oluşturulmaktadır. Quizizz, Socrative ve Testmoz isimli araçların sistemlerinde ise iki ölçüt türünde de değerlendirme yapılmamaktadır.

Soru Tipleri: Çalışmada yer alan çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarının sistemlerinde yer alan soru tiplerinin incelenmesinden elde edilen bulgular Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Çevrim İçim Ölçme ve Değerlendirme Araçlarındaki Soru Tipleri

	Easy Test Maker	Quiz Maker	Quizizz	Socrative	Testmoz	WatuPRO
Çoktan seçmeli (tek cevaplı)	.	.	.	.	.	.
Çoktan seçmeli (çok cevaplı)	.	.	.	.	.	.
Doğru-yanlış	.	.	.	.	.	.
Var-yok	.	.	.	.	.	.

Eşleştirme	.	.	.	.	.	.
Boşluk doldurma	.	.	.	.	.	.
Sıralama		.	.	.	.	.
Yazılı (Kısa cevaplı)	.	.	.	.	.	.
Yazılı (Uzun cevaplı)	.	.	.	.	.	.

Tablo 4’te görüldüğü gibi Quiz Maker, Quizizz ve WatuPro isimli çevrim içi ölçme ve değerlendirme aracıyla belirlenmiş olan bütün soru tiplerinde soru hazırlanabilmektedir. Geriye kalan 5 çevrim içi ölçme ve değerlendirme aracıda bulunmayan soru tipleri ise şunlardır:

Easy Test Maker: Sıralama soruları

Socrative: Eşleştirme, boşluk doldurma ve sıralama soruları

Testmoz: Sıralama soruları

Sınav Güvenliği: Çalışmada yer alan çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarının sistemlerinde yer alan sınav güvenliğine yönelik önlemlerin incelenmesinden elde edilen bulgular Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: Çevrim İçim Ölçme ve Değerlendirme Araçlarındaki Sınav Güvenliğine Yönelik Önlemler

	Easy Test Maker	Quiz Maker	Quizizz	Socrative	Testmoz	WatuPRO
Arşivleme	.	.	.	.	.	.
Beklemeye alma				.		
Canlı takip	.	.	.	.	.	.
Çeviri kısıtlama					.	*
Çıktı almayı engelleme					.	*
Çoklu ekran bildirimini			.			
Diğer web sayfalarını kilitleme						

E-posta doğrulama						
Farenin sağ tuşunu kilitleme						*
Giriş sayısı kısıtlama	.	.	.	.	.	.
IP takibi	.	.	.	.	.	.
İnsan/bilgisayar ayırımı testi (Captcha)						.
Kamera kaydı						
Kamera takibi						
Klavye ve farenin hareket kaydını tutma						
Metin kopyalamayı engelleme					.	*
Metin yapıştırılmayı engelleme					.	*
Otomatik kelime tamamlamayı engelleme					.	*
Önceki soru sayfasına dönüşü engelleme		.	.		.	.
Sınav süresini belirleme	.	.	.	.	.	.
Sınav zamanını belirleme	.	.	.	.	.	.
Soru şıklarını rastgele yer değiştirme	.	.	.	.	.	.

Soruları kontrollü olarak yönlendirme					.	
Soruları rastgele yer değiştirme	.	.	.	.	.	.
Sorunun cevap verilme süresini belirleme				.		
Şifreleme	.	.	.	.	.	.
Yazım denetimini engelleme					.	*

* Wordpress eklentileriyle sağlanan güvenlik önlemleri.

Tablo 5'te görüldüğü gibi çalışmada yer alan çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarında yer alan güvenlik önlemleri ise şunlardır:

Easy Test Maker: Arşivleme, canlı takip, giriş sayısı kısıtlama, IP takibi, sınav süresini belirleme, sınav zamanını belirleme, soruları rastgele yer değiştirme, soru şıklarını rastgele yer değiştirme ve şifreleme

Quiz Maker: Arşivleme, giriş sayısı kısıtlama, IP takibi, önceki soru sayfasına dönüşü engelleme, sınav süresini belirleme, sınav zamanını belirleme, soruları rastgele yer değiştirme, şifreleme ve sorunun cevap süresini belirleme

Quiziz: Arşivleme, canlı takip, çoklu ekran bildirimi, e-posta doğrulama, giriş sayısı kısıtlama, önceki soru sayfasına dönüşü engelleme, sınav süresini belirleme, soru şıklarını rastgele yer değiştirme, soruları rastgele yer değiştirme ve sorunun cevap verilme süresini belirleme

Socratic: Arşivleme, beklemeye alma, canlı takip, giriş sayısı kısıtlama, sınav süresini belirleme, soru şıklarını rastgele yer değiştirme, soruları kontrollü olarak yönlendirme, soruları rastgele yer değiştirme ve şifreleme

Testmoz: Arşivleme, çeviri kısıtlama, canlı takip, çıktı almayı engelleme, e-posta doğrulama, farenin sağ tuşunu kilitleme, giriş sayısı kısıtlama, IP takibi, metin kopyalamayı engelleme, metin yapıştırılmayı engelleme, otomatik kelime tamamlamayı engelleme, önceki soru sayfasına dönüşü engelleme, sınav süresini belirleme, sınav zamanını belirleme, soru şıklarını rastgele yer değiştirme, soruları rastgele yer değiştirme, şifreleme ve yazım denetimini engelleme

WatuPRO: Arşivleme, e-posta doğrulama, giriş sayısı kısıtlama, IP takibi, İnsan/bilgisayar ayırımı testi (Captcha), önceki soru sayfasına dönüşü engelleme, sınav süresini belirleme, sınav zamanını belirleme, soru şıklarını rastgele yer değiştirme, soruları rastgele yer değiştirme ve şifreleme

WatuPRO (Wordpress eklentileriyle sağlanan): çeviri kısıtlama, çıktı almayı engelleme, farenin sağ tuşunu kilitleme, metin kopyalamayı engelleme, metin yapıştırılmayı engelleme, otomatik kelime tamamlamayı engelleme ve yazım denetimini engelleme

Çalışmada yer alan bütün çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarında arşivleme, giriş sayısı kısıtlama, sınav süresini belirleme, soruları rastgele yer değiştirmeye yönelik güvenlik önlemi bulunduğu tespit edilmiştir. Çalışmada yer alan çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarının hiçbirinde diğer web sayfalarını kilitleme, kamera kaydı, kamera takibi, klavye ve farenin hareket kaydını tutma ve soruları kontrollü olarak yönlendirmeye yönelik bir güvenlik önlemi bulunmadığı tespit edilmiştir. WatuPRO çevrim içi ölçme ve değerlendirme aracında yer alan bazı sınav güvenliği önlemlerinin sistemin kendisinde bulunmadığı, bunların ancak Wordpress alt yapısında çalışan eklentiler aracılığıyla sağlanabildiği tespit edilmiştir.

Sınavların Değerlendirilmesi: Çalışmada yer alan çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarının sistemlerinde yer alan sınavların değerlendirilmesine yönelik özelliklerin incelenmesinden elde edilen bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Çevrim İçi Ölçme ve Değerlendirme Araçlarındaki Değerlendirme Özellikleri

	Easy Test Maker	Quiz Maker	Quizizz	Socrative	Testmoz	WatuPRO
Çapraz soru analizi yapma						.
Histogram grafiği oluşturma					.	
Katılımcı sayısını verme			.	.	.	.
Katılımcıları sınav puanına göre sıralama	.		.	.	.	.
Katılımcıları sınavı tamamlama süresine göre sıralama			.		.	
Katılımcıları sınavı tamamlama zamanına göre sıralama	.	.			.	.
Ortalama sınav puanını (aritmetik ortalama) çıkarma		.	.		.	
Ortalama sınav tamamlanma süresini verme					.	

Seviye tanımlama						.
Sınav bireysel başarı yüzdesini verme	.		.	.	.	.
Sınav geçme notunu belirleme	.	.			.	.
Sınav genel başarı yüzdesini verme		.	.		.	.
Sınav sonuçlarını çıktı alma	.	.	.	.	.	.
Sorulara doğru cevap verme oranını (her soru için) gösterme			.	.	.	.
Sorulara doğru cevap verme oranını (her bölüm/beceri için) gösterme						.
Soruların puanlarını düzenleme / değiştirme	.				.	.
Yığılmalı frekans grafiği oluşturma						

Tablo 6'da görüldüğü gibi çalışmada yer alan çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarında yer alan sınavların değerlendirilmesine yönelik özellikler şunlardır:

Easy Test Maker: Katılımcıları sınav puanına göre sıralama, katılımcıları sınavı tamamlama zamanına göre sıralama, sınav bireysel başarı yüzdesini verme, sınav geçme notunu belirleme, sınav sonuçlarını çıktı alma, soruların puanlarını düzenleme / değiştirme

Quiz Maker: Katılımcıları sınavı tamamlama zamanına göre sıralama, ortalama sınav puanını (aritmetik ortalama) çıkarma, sınav geçme notunu belirleme, sınav genel başarı yüzdesini verme, sınav sonuçlarını çıktı alma

Quizizz: Katılımcı sayısını verme, katılımcıları sınav puanına göre sıralama, katılımcıları sınavı tamamlama süresine göre sıralama, sınav bireysel başarı yüzdesini verme, sınav genel başarı

yüzdesini verme, sınav sonuçlarını çıktı alma, sorulara doğru cevap verme oranını (her soru için) gösterme

Socratic: Katılımcı sayısını verme, katılımcıları sınav puanına göre sıralama, sınav bireysel başarı yüzdesini verme, sınav sonuçlarını çıktı alma, sorulara doğru cevap verme oranını (her soru için) gösterme

Testmoz: Histogram grafiği oluşturma, katılımcı sayısını verme, katılımcıları sınav puanına göre sıralama, katılımcıları sınavı tamamlama süresine göre sıralama, katılımcıları sınavı tamamlama zamanına göre sıralama, ortalama sınav puanını (aritmetik ortalama) çıkarma, ortalama sınav tamamlanma süresini verme, sınav bireysel başarı yüzdesini verme, sınav geçme notunu belirleme, sınav genel başarı yüzdesini verme, sınav sonuçlarını çıktı alma, sorulara doğru cevap verme oranını (her soru için) gösterme, soruların puanlarını düzenleme / değiştirme

WatuPRO: Çapraz soru analizi yapma, katılımcı sayısını verme, katılımcıları sınav puanına göre sıralama, katılımcıları sınavı tamamlama zamanına göre sıralama, seviye tanımlama, sınav bireysel başarı yüzdesini verme, sınav geçme notunu belirleme, sınav genel başarı yüzdesini verme, sınav sonuçlarını çıktı alma, sorulara doğru cevap verme oranını (her soru ve her beceri için) gösterme, soruların puanlarını düzenleme / değiştirme

Çalışmada yer alan çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarının hiçbirinin değerlendirme bölümünde yığılmalı frekans grafiği oluşturma özelliğinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

Sınav Sonuçlarının Paylaşımı: Çalışmada yer alan çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarının sistemlerinde yer alan sınavların paylaşılmasına yönelik özelliklerin incelenmesinden elde edilen bulgular Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: Çevrim İçim Ölçme ve Değerlendirme Araçlarındaki Sınav Sonucu Paylaşma Seçenekleri

	Easy Test Maker	Quiz Maker	Quizizz	Socratic	Testmoz	WatuPRO
E-posta ile		.	.	.	.	.
Metin, html vb. dosya türünde indirilerek	.	.	.	.	.	.
Sınav sonucu ekranında	.	.	.	.	.	.
Sisteme giriş yaparak			.			.

Tablo 7’de görüldüğü gibi çalışmada yer alan bütün çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarında sınav sonuçlarını metin, html vb. dosya türünde indirilerek ve sınav sonucu ekranında paylaşma özelliğinin bulunduğu tespit edilmiştir. E-posta ile sınav sonuçlarını paylaşmak ise sadece Easy Test Maker’da bulunmamaktadır. Sınav sonuçlarının çevrim içi aracın sistemine giriş yaparak öğrenebilmesi ise sadece WatuPRO ve Quizizz’de mümkün olduğu belirlenmiştir.

Diğer Teknik Özellikler: Çalışmada yer alan çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarının, yukarıda yer alan ölçütlerin altında değerlendirilmesi uygun görülmeyen özellikleri diğer teknik özellikleri başlığı altında incelenerek elde edilen bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Çevrim İçim Ölçme ve Değerlendirme Araçlarındaki Diğer Teknik Özellikler

	Easy Test Maker	Quiz Maker	Quizizz	Socratic	Testmoz	WatuPRO
Bütün sorulara cevap verme zorunluluğu sağlama					.	
Çoklu medya ekleme	.	.	.	.	.	.
Görüntülü yanıt			.			
Her soruyu ayrı sayfada gösterme	.	.	.	.	.	.
Ses dosyalarının dinlenmesinin belirlenmesi						
Sesli yanıt			.			
Sorulara puan atama	.	.	.	.	.	.
Metin ve soruları aynı sayfada gösterme		.	.*		.	.
Soruları her sayfada istenilen sayıda gösterme						.
Soruları kategorilere ayırma						.
Uzun cevaplı sorularda kelime sayısının alt ve üst sınırını belirleme						.

*Çoktan seçmeli sorular, boşluk doldurma soruları ve yazılı sorular için metin ve soru yönergelerini tek bir sayfada görmek mümkündür.

Tablo 8’de görüldüğü gibi çalışmada yer alan çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarında tespit edilen diğer teknik özellikler şunlardır:

Easy Test Maker: Çoklu medya ekleme, her soruyu ayrı sayfada gösterme ve sorulara puan atama

Quiz Maker: Çoklu medya ekleme, her soruyu ayrı sayfada gösterme soruları aynı sayfada gösterme ve sorulara puan atama

Quizizz: Çoklu medya ekleme, görüntülü yanıt, her soruyu ayrı sayfada gösterme, sesli yanıt, sorulara puan atama ve kısmi olarak metin ve soruları aynı sayfada gösterme

Socrative: Çoklu medya ekleme ve her soruyu ayrı sayfada gösterme

Testmoz: Bütün sorulara cevap verme zorunluluğu sağlama, çoklu medya ekleme, her soruyu ayrı sayfada gösterme, soruları aynı sayfada gösterme ve sorulara puan atama

WatuPRO: Çoklu medya ekleme, her soruyu ayrı sayfada gösterme, soruları aynı sayfada gösterme, soruları her sayfada istenilen sayıda gösterme, soruları kategorilere ayırma, sorulara puan atama ve uzun cevaplı sorularda kelime sayısının alt ve üst sınırını belirleme

Çalışmada yer alan bütün çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarında çoklu medya ekleme, her soruyu ayrı sayfada gösterme ve sorulara puan atama özelliğinin bulunduğu tespit edilmiştir. Ses dosyalarının dinlenme sayısının belirlenmesi yönelik bir özelliğe ise çalışmada yer alan hiçbir çevrim içi ölçme ve değerlendirme aracında rastlanamamıştır.

Sonuç

Çalışmanın amacı, çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarının yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımına yönelik olumlu ve olumsuz özelliklerini ortaya çıkararak alanda görev yapan öğretim görevlisi ve öğretmenlerin bu araçlar hakkında detaylı bilgiye sahip olmasını sağlamaktır. Ayrıca ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeni çevrim içi araçlar geliştirmek isteyenlere de yol göstermek amaçlanmaktadır. Bu amaçlar çerçevesinde, ilk önce uzman görüşlerine başvurulmuş yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan 6 çevrim içi ölçme ve değerlendirme aracı belirlenmiştir. Daha sonra bu araçlar ölçek türleri, ölçüt türleri, soru tipleri, sınav güvenliği, sınavların değerlendirilmesi, sınav sonuçlarının paylaşımı ve diğer teknik özellikler olmak üzere 7 madde üzerinden karşılaştırılmalı olarak incelenmiştir.

Çalışmada yer alan ölçme ve değerlendirme araçları sahip oldukları ölçek türlerine göre incelenmiştir. Belli bir birime karşılık gelen matematiksel değer anlamına gelen ölçek, değerlendirme aşamasında hangi puanın ya da puan diliminin hangi aralıklara karşılık geleceğini, puan dağılımının hangi kurallara göre yapılacağını belirlemektedir (Başol, 2019). Ölçeklerin sınıflandırmasında ise Stevens’in (1966’dan aktaran; Atılğan ve diğ., 2015) ölçek sınıflandırması kullanılmıştır. En çok kullanılan ölçek sınıflandırması olan bu sınıflandırmada, ölçekler özellikleri bakımında sınıflama, sıralama, eşit aralıklı ve eşit oranlı ölçek olarak dörde ayrılmıştır (Atılğan ve diğ., 2015).

Çalışmada yer alan hiçbir çevrim içi ölçme ve değerlendirme aracının sisteminde sınıflama ölçeği ve eşit oranlı ölçek türünün bulunmadığı tespit edilmiştir. Araştırmalarda bağımsız değişken

olarak kullanılan sınıflama ölçeği en basit ölçek türüdür. Örneğin bir sınıfın öğrencileri cinsiyetlerine, fiziksel özelliklerine ya da tuttukları takımlara göre sıralanmak istendiğinde bu ölçek türüne ihtiyaç duyulmaktadır (Başol, 2019). Ölçülen özelliklerle ilgili en çok bilgi veren eşit oranlı ölçekte ise sıfır başlangıç noktasıdır. Bu nokta mutlak kabul edildiği için ölçme sonuçları üzerinde toplama, çıkarma, çarpma ve bölme işlemleri ve her türlü istatistiksel işlem yapılabilir. Günümüzde sahip olunan bilgiyle eğitim, davranış bilimleri ve sosyal bilimlerde ölçme sonuçlarını eşit oranlı ölçekle elde etmek hemen hemen imkânsızdır (Atılğan ve diğ., 2015). Dolayısıyla bugüne kadar eğitimde kullanılmak üzere geliştirilmiş oranlı bir ölçek bulunmamaktadır (Özçelik, 2016). Sınıflama ölçeği, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapılan araştırmalarda kullanılsa da tanılayıcı, biçimlendirici ve belirleyici değerlendirme aşamalarında bağımsız değişkenlere ihtiyaç duyulmamaktadır. Eşit oranlı ölçeğin ise kullanımının mümkün olmadığı görülmektedir. Bu nedenle çalışmada yer alan çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarının sınıflama ölçeğine ve eşit oranlı ölçeğe sahip olmaması, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde gerçekleştirilen sınavlarda herhangi bir soruna neden olmayacağı söylenebilir.

Çalışmada yer alan bütün çevrim içi araçlarda sıralama ölçeğine rastlanmıştır. Çevrim içi araçların hepsinde katılımcıları alfabetik olarak sıralamak mümkün olsa da değerlendirme özellikleri bölümünde belirlenen sınav puanı, sınavı tamamlama süresi ve sınavı tamamlama zamanına göre sıralama ölçek tiplerinin tamamına sadece Testmoz’un sahip olduğu, en az sıralamanın ise Quiz Maker ve Socrative yapıldığı tespit edilmiştir. Eşit aralıklı ölçek tipiyle ilgili incelemede Easy Test Maker, Quiz Maker ve WatuPro’nun sisteminde bu ölçek tipiyle değerlendirme yapmanın mümkün olduğu belirlenmiştir. Bu tip ölçeklerde başlangıç noktası sıfır kabul edilmekle birlikte değerlerin sıfır olması onun yokluğu anlamına gelmemektedir. Dolayısıyla başlangıç noktası mutlak değil itibari bir değerdir. Üzerindeki sayılar arasında tanımlı ve eşit birimler bulunan bu ölçekte ölçülen özelliklerin miktarındaki farklılıklar, ölçme sonuçları üzerinde toplama ve çıkarma işlemi yapılarak belirlenmeye çalışılmaktadır (Atılğan ve diğ., 2015). Eğitim alanında ölçme faaliyetlerinde sıralama ve eşit aralıklı ölçek kullanılmaktadır (Özçelik, 2016). Turgut ve Baykul (2015) eğitimde kullanılan standart testlerde eşit aralıklı ölçek kullanımına gayret edildiğini ifade etmektedir. Dolayısıyla Easy Test Maker, Quiz Maker ve WatuPro’nun eşit aralıklı ölçeğe sahip olmaları, onları diğer araçlardan ayıran önemli bir özelliktir. Zira sınavlar için mutlak ölçütler belirleyip puan aralıkları atamanın, bu aralıklara göre başarı durumunu, notun harf karşılığını ya da yeterlik sınavlarında olduğu gibi seviyeyi otomatik olarak belirlemenin çevrim içi araçlar için önemli bir avantajdır. Bununla birlikte, eşit aralıklı ölçek tipine sahip üç araçta da öğrencileri sınıftaki diğer öğrencilerin başarı durumuna göre değerlendiren bağıl ölçütler (Güler, 2022: 13) tanımlanamadığı tespit edilmiştir.

Çalışmada yer alan çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarına hangi soru tipinde soru eklenebildiği incelendiğinde, Socrative’nin en az soru tipine sahip olduğu tespit edilmiştir. Sıralama soru tipi kullanılarak sadece Quizizz ve WatuPRO’da soru hazırlanabilmektedir. Ayrıca bu iki aracın belirlenen bütün soru tiplerinde soru hazırlanabildiği tespit edilmiştir. Ancak, WatuPRO’da soru girişi yapma ve sınav oluşturma diğer çevrim içi araçlara göre çok daha karmaşık bir yapıya bir yapıya sahip olduğu görülmüştür. Bu nedenle WatuPRO’ya soru girişi yapmak için diğer çevrim içi araçlarının kullanımında sahip olunması gerekenden daha fazla teknik bilgiye ihtiyaç duyulacağını söylemek mümkündür.

Çalışmada yer alan çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarının sınav güvenliğine yönelik sahip oldukları güvenlik özellikleri karşılaştırıldığında, Testmoz ve WatuPRO’nun diğer araçlara

göre daha fazla sınav güvenliği önlemine sahip olduğu görülmektedir. Testmoz'da bulunan bütün güvenlik önlemleri, sistemin güvenlik ayarları bölümünde gerçekleştirilebilirken WatuPRO'da bazı güvenlik önlemleri Wordpress eklentileriyle sağlanabilmektedir.

Çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarındaki önemli eksikliğin sınav güvenliğini sağlamaya yöneliktir. Testmoz ve WatuPRO sınav güvenliğini sağlamada diğer çevrim içi ölçme araçlarına göre önemli bir üstünlüğü sahip olsa da bu araçlarla bile vasat bir sınav güvenliği sağlamanın mümkün olmadığı görülmüştür. Bunda, araçlarda sınav sırasında klavye ve farenin hareket kaydını tutma, diğer web sayfalarını kitleme ve web kamerasıyla uyumlu çalışma özelliklerinin olmaması önemli bir etken teşkil etmektedir. Ayrıca Testmoz'un internet tarayıcısına yönelik güvenlik ayarlarının yapıldığı bölümde "Bu ayarlar sadece bir güvenlik yanılması ortaya çıkaracaktır. Çünkü bu ayarların her tarayıcıda etkin olarak çalışabileceğinin bir garantisi yoktur. Ayrıca hiçbir uygulama, internet tarayıcısının işlevselliğini tamamen engelleme özelliğine sahip değildir. Bun nedenle bu ayarların kullanılması önerilmemektedir." şeklinde bir uyarı yer almaktadır. Bu da çevrim içi araçlardaki güvenliği sağlamaya yönelik özelliklerin işlevselliğinin düşük olduğunu göstermektedir.

Çevrim içi araçlar üzerinden gerçekleştirilecek sınavların, görüntülü görüşme uygulamaları, kamera desteğine sahip öğrenme yönetim sistemleri üzerinden takip edilmesi ya da çevrim içi sınav güvenliği için özel olarak hazırlanmış yazılımlar aracılığıyla uygulanması sınav güvenliğini artırsa da bu önlemlerle de yüksek oranda bir sınav güvenliği sağlamanın mümkün olacağını söylemek zordur. Ancak çevrim içi sınavların bir sınav merkezinde ve kamera takibi, tarayıcı engelleme gibi ekstra önlemler eşliğinde uygulanması durumunda gerçek manada sınav güvenliği sağlamak mümkün olacaktır. Böyle bir önlem alınmayacaksa bu araçlar üzerinden sadece öğrencilerin başarı notunu etkilemeyecek alıştırma veya örnek sınav gibi uygulamaların gerçekleştirilmesi uygun görülmüştür. Bu araçlar özellikle değerlendirme aşamasında önemli bir zaman tasarrufu sağlamakla birlikte kâğıt israfının önüne geçecektir. Ayrıca öğrencilerin dil becerilerindeki gelişimleri takip etmede önemli bir kolaylık sağlayacaktır.

Çalışmada yer alan çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarının sınav değerlendirmesine yönelik sahip oldukları özellikleri karşılaştırıldığında da, Testmoz ve WatuPRO'nun diğer araçlara göre daha fazla değerlendirme özelliğine sahip olduğu tespit edilmiştir. Çarpaz soru analizi ve yığılmalı frekans grafiği haricinde belirlenen bütün değerlendirme özellikleri Testmoz'un sisteminde yer almaktadır. WatuPRO'da sınavın genel ortalama puanının yer almaması değerlendirme için önemli bir eksiklik olarak görülmüştür. Ancak sadece WatuPRO'da bulunan her seviye için sorulara doğru cevap verme oranını gösterme özelliği, bu eksikliğı gidereceğı düşünülmektedir. Bu iki aracın sınav değerlendirme arayüzlerinin karşılaştırılmasında ise daha basit ve kullanıcı dostu bir arayüze sahip olmasıyla Testmoz lehine bir sonuç çıkmaktadır. Easy Test Maker, Quizizz ve Socratic'in ise kullanım kolaylığı sunan basit bir değerlendirme arayüzü vardır. Bu araçlar Testmoz ve WatuPRO'ya göre dezavantajlı olsalar da yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde gerçekleştirilen sınavlarda, öğrencilerin bireysel olarak değerlendirilmesinde yeterli olacağı söylenebilir. Quiz Maker ise değerlendirme özelliklerinin az olması ve karmaşık bir arayüze sahip olması ve bir sınavdan çok ankete yönelik bir rapor sunması nedeniyle sınav değerlendirmesi yönünden yetersiz ve kullanışsız bulunmuştur.

Sınav sonuçlarının paylaşımı noktasında çalışmada yer alan bütün çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarında sınav sonuçları metin, html vb. dosya türünde indirilebilmektedir ve öğrenci

sınavı tamamladıktan sonra sınav sonucunu, doğru ve yanlışlarıyla birlikte ekranda görebilmektedir. Bu iki özelliğın, sınav sonuçlarının paylaşımı için yeterli olacağı düşünülmektedir.

Çalışmada son olarak çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarının sahip olduğu diğer teknik özellikler incelenmiştir. Burada da WatuPRO'nun diğer araçlara göre çok daha fazla teknik özelliğe sahip olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte WatuPRO da dahil olmak üzere bütün araçların ses dosyalarının dinleme sayısını belirleme özelliğine sahip olmadığı belirlenmiştir. Demirel (2016: 99) yabancı dil öğretiminde dinleme etkinliklerinde, dolayısıyla sınavlarında, metinlerin başlangıç seviyesinde üç kez, orta seviye iki kez, ileri seviye de ise bir kez; Boylu (2021: 73) sınav türü ne olursa olsun en az iki en fazla üç kez, Course (2023) öğrencilerin dinleme kaygılarını gidermek için en az iki dinletilmesi gerektiğı belirtmektedir. Araçlarda ses dosyalarının dinleme tekrar sayısını belirleme özelliğinin olmaması, öğrencilerin ses dosyalarını istediğı kadar ya da durdur ve geri al gibi seçenekleri kullanarak dinleyebilmelerinin önünü açmaktadır. Bu durum araçlar üzerinden gerçekleştirilecek dinleme sınavlarının geçerliğini önemli ölçüde düşürecektir. Dinleme sınavlarında ses dosyalarını çevrim içi araçlara yüklemeyen canlı görüşme programları üzerinden dinleterek bu sorunu çözmek mümkündür.

Sınavda metin ve soruların tek bir sayfa web sayfası üzerinde gösterilebilmesi yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde uygulanan sınavlarda olması gereken önemli bir özelliktir. Özellikle okuma sınavlarında öğrencilerin okuma metnini ve soruları tek bir sayfada görmesi öğrencinin sürekli olarak sayfa değiştirme zorunda kalmasının önüne geçerek sorulara daha rahat cevap vermesini sağlayacaktır. Bu özellik Easy Test Maker ve Socratic'te bulunmamaktadır. Quizizz'de ise çoktan seçmeli sorular, boşluk doldurma soruları ve yazılı sorular için metinleri ve soruların yönergelerini tek bir sayfada görmek mümkündür. Ancak çoktan seçmeli soruların sadece yönergelerinin görülmesi bu özelliğın Quizizz'de beklenen düzeyde olmadığını göstermektedir.

Çalışmada yer alan çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçları üzerinden konuşma becerisine yönelik bir sınavı sadece Quizizz isimli araç uygun bulunmuştur. Zira bu sadece bu araçta ses ve görüntü kaydetme özelliğı yer almaktadır. Quiz Maker ve Testmoz'da sistem üzerinden ses ve görüntü kaydı yapılamasa da sınav sırasında sisteme ses ve görüntü dosyası yüklemek mümkündür. Ancak öğrencinin farklı programlar üzerinden ses ve görüntü kaydı oluşturarak sınav sistemine yüklemesi sırasında öğrencinin teknik bilgi yetersizliğı, dosya boyutunun yüksek olması veya internetin yükleme hızındaki yavaşlı gibi nedenlerle çeşitli sorunlar çıkması yüksek bir olasılıktır. Bu nedenlerle Quiz Maker ve Testmoz üzerinden konuşma becerisinin sağlıklı bir şekilde ölçme ve değerlendirilmesinin mümkün olmayacağı söylenebilir.

WatuPRO hariç diğer araçların kullanıcı arayüzleri birbirinden farklı olsa da standart bir bilgisayar kullanıcılarına hitap eden bir yapıdadır. Dolayısıyla internet üzerindeki yazılı ve görsel içeriklerden destek alarak birkaç saatlik bir inceleme sonunda bu araçlarda sınav ya da etkinlik oluşturarak paylaşmak mümkün olacağı düşünülmektedir. WatuPRO için ise aynı durumun geçerli olduğu söylenemez. Bu aracın kullanımı için çok daha uzun süreli eğitim almak ve denemeler yapmak gerektiğı anlaşılmıştır. WatuPRO kullanımını öğrenmek için ulaşabilecek yazılı ve görsel internet içeriklerinin ise diğer araçlarınkine kıyasla çok daha az olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca WatuPRO aracını kullanmak için Wordpress alt yapısını bilmek ve bu alt yapıda bir site oluşturmak zorunluluğı bulunmaktadır. WatuPRO eklentisi kullanılarak hazırlanmış ve kullanıcılarına sınav girişi yapma imkânı sunan internet sitesi üzerinden de çevrim içi sınav oluşturmak da mümkündür. Ancak bu durumda da temel düzeyde Wordpress bilgisine sahip olmak gerekmektedir.

Kaynakça

- Aksu Dünya, B. (2022), Yabancı Dil Becerilerinin Ölçülmesinde Teknoloji Kullanımı, Şimşek, E. ve Üstün A. B. (ed.), *Yabancı Dil Öğretiminde Teknoloji Uygulamaları* içinde (s. 181-197), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Atılğan, H., Kan, A. ve Doğan, N. (2015), *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, Atılğan, H., (ed.), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Başol, G. (2019), *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, Ankara: Pegem Akademi.
- Boylu, E. (2021), *Kuramdan Uygulamaya Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme*, Ankara: Pegem Akademi.
- Boylu, E. (2020), Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme, H. Karatay (ed.), *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi el kitabı* içinde (s. 521-573), Ankara: Pegem Akademi.
- Can, T. (2021), Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Uzaktan Sınav Uygulaması ve İçerik Hazırlama, Boylu, E. (ed.), *Soru ve Cevaplarla Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi El Kitabı* içinde (s. 183-185), Ankara: Pegem Akademi.
- Corbin, J. ve Strauss, A. (2008), *Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory*, Thousand Oaks: SAGE Publications.
- Coşkun, H. (2019), Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme, M. N. Kardaş (ed.), *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi* içinde (s. 293-313), Ankara: Pegem Akademi.
- Course, S. (2023), Tümlüşik Dil Becerilerinin Yabancı Dil Öğretiminde Öğrenimi-Öğretimi, İlter, B. (ed.), *Her Yönüyle Yabancı Dil Öğretimi* içinde (s. 165-186), Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, Ö. (2021), *Yabancı Dil Öğretimi, Dil Pasaportu – Dil Biyografisi – Dil Dosyası*, Ankara: Pegem Akademi.
- Dönmez Usta, N. (2020), Quiz Maker, Tatlı, Z. (ed.), Ölçme Değerlendirmede Web 2.0 içinde (s. 200-219), Ankara: Pegem Akademi.
- Gülbahar, Y. (2020), E-değerlendirme, Çağıltay, K. ve Göktaş, Y. (ed.), Öğretim Teknolojilerinin Temelleri Teoriler, Araştırmalar, Eğilimler içinde (s. 57-79), Ankara: Pegem Akademi.
- Güler, N. (2022), *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, Ankara: Pegem Akademi.
- Han, F., Demirbilek, N. ve Demirtaş, H. (2021), Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin Koronavirüs (Covid 19) Salgını Sürecinde Yürütülen Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri, *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, C. X, S.3, s. 1168-1193.
- İltar, L. ve Karataş, A. G. (2022), Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan C1 Sınavlarının Yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne Göre İncelenmesi, *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, S.31, s. 108-121.
- JISC (2007). *Effective practice with e-assessment an overview of technologies, policies and practice in further and higher education*, <http://www.jisc.ac.uk/media/documents/themes/elearning/effpraceassess.pdf>, (Erişim tarihi: 10.12.2023)
- Kıral, B. (2020), Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi, *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. VIII, S. 15, s. 170-189.
- Koşar, D. ve Bakır, N. (2022), COVID-19 Pandemi Sürecinde Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Deneyimleri, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, C. XII, S.4, s. 2231-2245.
- Köse, D. (2008), Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Sınavların Hazırlanması ve Uygulanması, *Dil Dergisi*, S. 139, s. 36-47.
- Kurnaz, H. (2019), Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme, Erdem, İ., Doğan, B. ve Altunkaya, H. (ed.), *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi* içinde (241-276), Ankara: Pegem Akademi.
- Luaran, J.E. (2012), *Effective Web 2.0 Tools for The Classroom: Part 2*, Selangor: Faculty of Education-Universiti Teknologi MARA.
- Maden, S. ve Önal, A. (2021), Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Araştırma Eğilimleri, *International Journal of Education Science and Technology*, C. VII, S. 1, s. 42- 56.
- Meriam, S. B. (2023), *Nitel Araştırma Desen Ve Uygulama İçin Bir Rehber*, çev. Sebahattin Turan, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Örge Yaşar, F. (2018), Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ölçme Ve Değerlendirme, Şahin, A. (ed.), *Yabancı Dil*

Olarak Türkçe Öğretimi: Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler içinde (s. 617-653), Ankara: Pegem Akademi.

Özbay, M., Melanlıoğlu, D., Büyükkiz, K. K. ve Uyar, Y. (2013), *Yabancılar Türkçe Öğretimi İçin Ölçme ve Değerlendirme Soruları*, Birol, C. ve Özbay, M. (ed.), Ankara: Pegem Akademi.

Özcan, S. (2021), Uzaktan Eğitimde Ürün Ve Süreç Temelli Ölçme Ve Değerlendirme Uygulamaları, Karabulut Coşkun, B. ve Yılmaz, A. (ed.), *Uzaktan Eğitimde Ölçme Ve Değerlendirme* içinde (s. 137-149), Ankara: Pegem Akademi.

Özçelik, D.A. (2016), Ölçme ve Değerlendirme, Ankara: Pegem Akademi.

Rao, P. S. (2018), Evaluation and Assessment in ELT: A Global Perspective, *Research Journal Of English Language and Literature*, C. VI, S. 2, s. 337-346.

Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç. ve Nas, E. (2021), Bir Araştırma Yöntemi Olarak Doküman Analizi, *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, C. IV, S. 1, s. 227-250.

Şahin, Y. (2020), *Yabancı Dilde Ölçme ve Değerlendirme*, Ankara: Pegem Akademi.

Telli Yamamoto, G. ve Altun, D. (2020), Koronavirüs ve Çevrimiçi (Online) Eğitimin Önlenemeyen Yükselişi, *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, C. III, S. 1, s. 25-34.

TELC. (2013). Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi: Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme, Almanya: TELC, GmbH.

Turgut, M.F. (1977), *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları*, Ankara: Nüve Matbaası.

Turgut, Y.E. (2020), Testmoz, Tatlı, Z. (ed.), Ölçme Değerlendirmede Web 2.0 içinde (s. 80-94), Ankara: Pegem Akademi.

Varışlı, B. (2021), Pandemi Sürecinde Eğitimin Dönüşümü: Çevrimiçi Eğitimin Sosyolojik Yansımaları, *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, C. IX, S. 26, s. 237-249.

Yılmaz, R. (2020), Öğretim Teknolojilerinde Ölçme Ve Değerlendirme, Dinçer, S. (ed.), Öğretim Teknolojileri içinde (s. 115-135), Ankara: Pegem Akademi.

Elektronik Kaynakça

Easy Test Maker, <https://www.easytestmaker.com/>. (Erişim Tarihi: 20 Aralık 2023)

Quizizz, <https://support.quizizz.com/hc/en-us/articles/203610052-What-is-Quizizz-> (Erişim Tarihi: 20 Aralık 2023)

WatuPOR, <https://wordpress.org/plugins/watu/> (Erişim Tarihi: 20 Aralık 2023).